

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tiedon elinkaaren hallinnan kipupisteet ja kehittämistarpeet - miksi muutosta tarvitaan

29.03.2017 Tomi Voutilainen

JulkICT-osasto

TYÖPAJAN TAVOITE

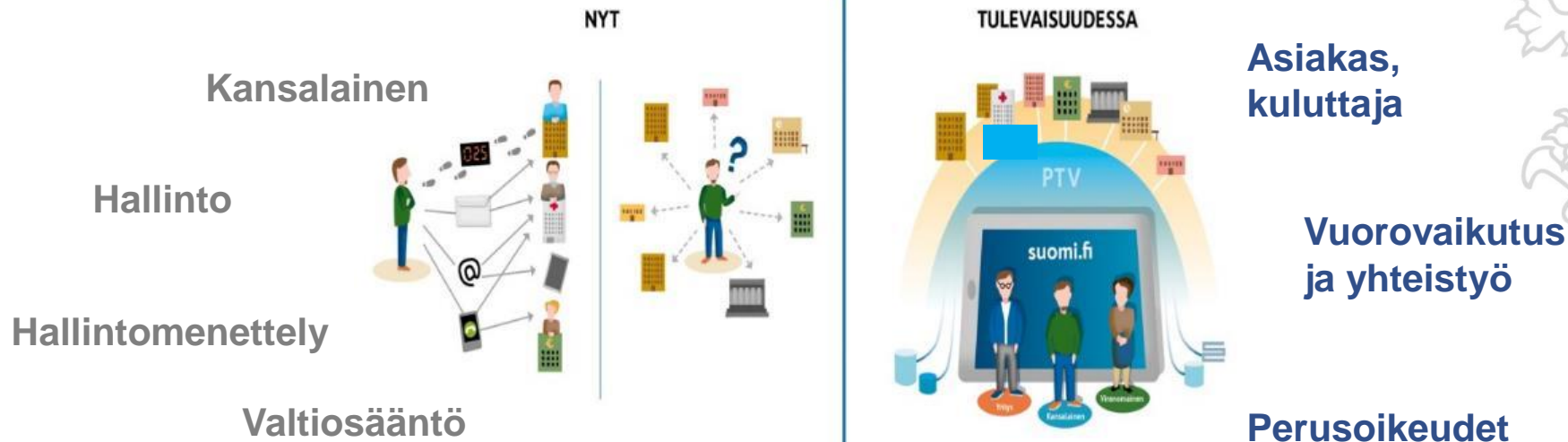
Tiedonhallinnan säätelyn kehittyville silmuille ravinteita ja valoa.

Työryhmän tehtävät

- Toimikausi 17.11.2016-31.5.2017
- Avoin valmistelu ja työpajat
- Tehtävät:
  - selvittää julkisen hallinnon tiedonhallinnan ja tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn ja tiedonhallintakäytäntöjen nykytila ja kehittämistarpeet
  - selvittää, onko eri hallinnonaloille syntynyt julkisuuslain kanssa tarpeetonta tai päällekkäistä erityislainsäädäntöä salassapidosta
  - selvittää julkisen hallinnon rekisterien laajemmista hyödyntämismahdollisuuksista ja rekisteröinnin tarpeista
  - laatia ehdotus lainsäädännön kehittämiseksi

Tulevaisuuden hallinto on ihmislähtöinen

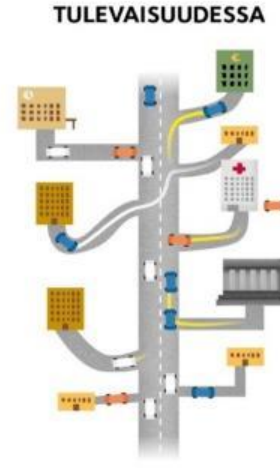
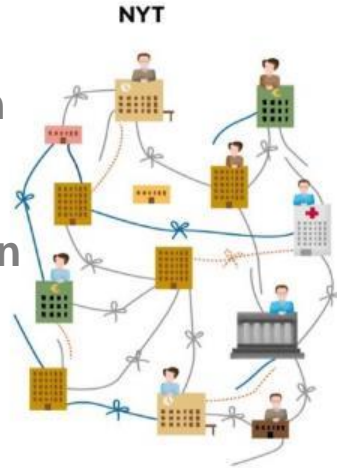
- Toiminta asiakaslähtöistä ei toimivaltalähtöistä
- Keskeisenä tehtävänä turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen
- Kansalainen toimii yhdessä hallinnon kanssa ja saa palvelut toimijasta riippumatta
- Vastuu asiakkaasta on viranomaisella, yksin ja yhdessä

Tietojen hyödyntäminen: Tiedon hallinnan muutos

Toimijakohtainen
rekisteröinti

Yksityiskohtainen
sääntely

Luovutus ja/tai
vastaanotto
säännelty tai
lupamenettelyn
takana

asiakkaan tarpeen ja hänen saaman palvelun mukana
→ Henkilöllä on paremmat keinot ja kyvyt hallita omia tietojaan

Yhteentoimivuus

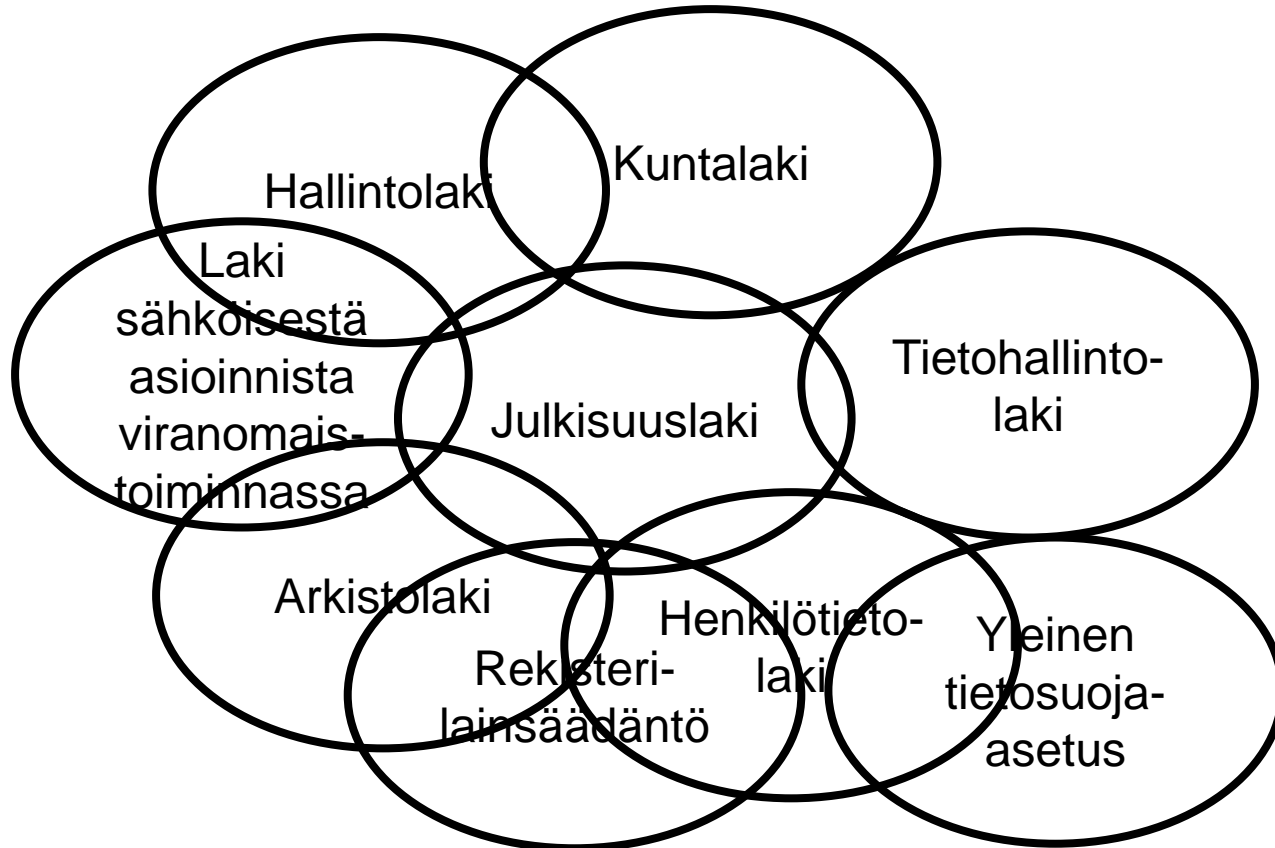
Tiedot vaihtuvat

Tietoja kysytään vain kerran

Yleissääntely ja käsittelyn yleiset edellytykset

**riittävät
Palvelutehtävä = oikeus ja vastuu käsitellä tietoa**

Tiedonhallinnan yleislainsäädännön nykytila

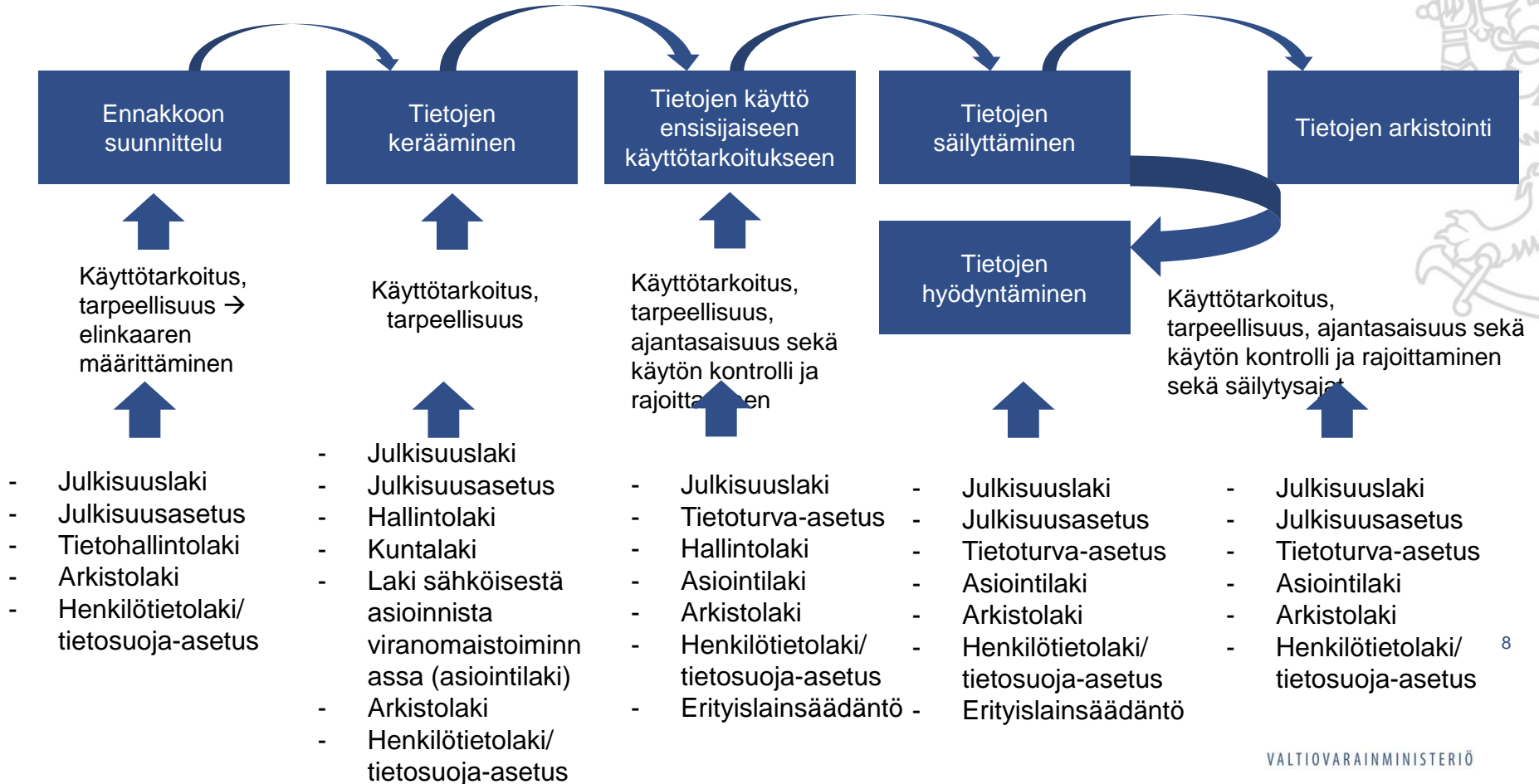
Yhteentoimivuus

Yhteentoimivuuden tasot

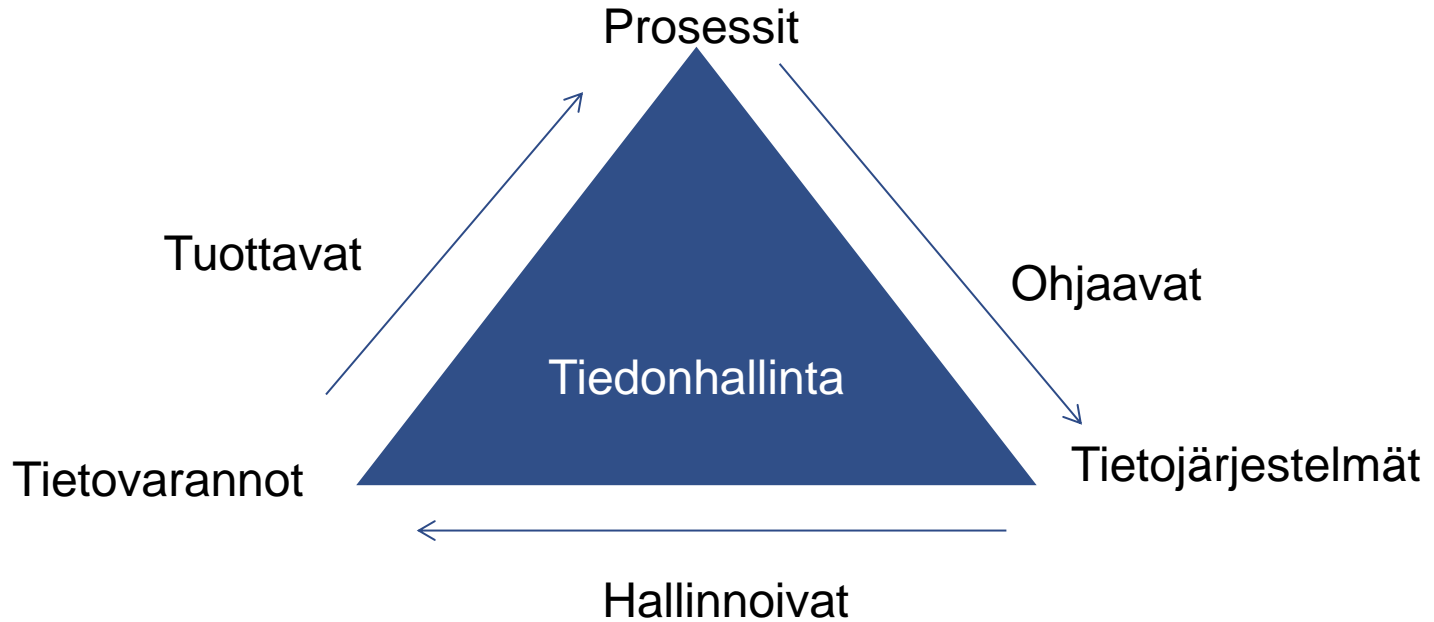
European Interoperability Framework, JHKA_Tietoarkkitehtuuri

Lähtökohta tiedon elinkaaren sääntely

Tiedonhallinta

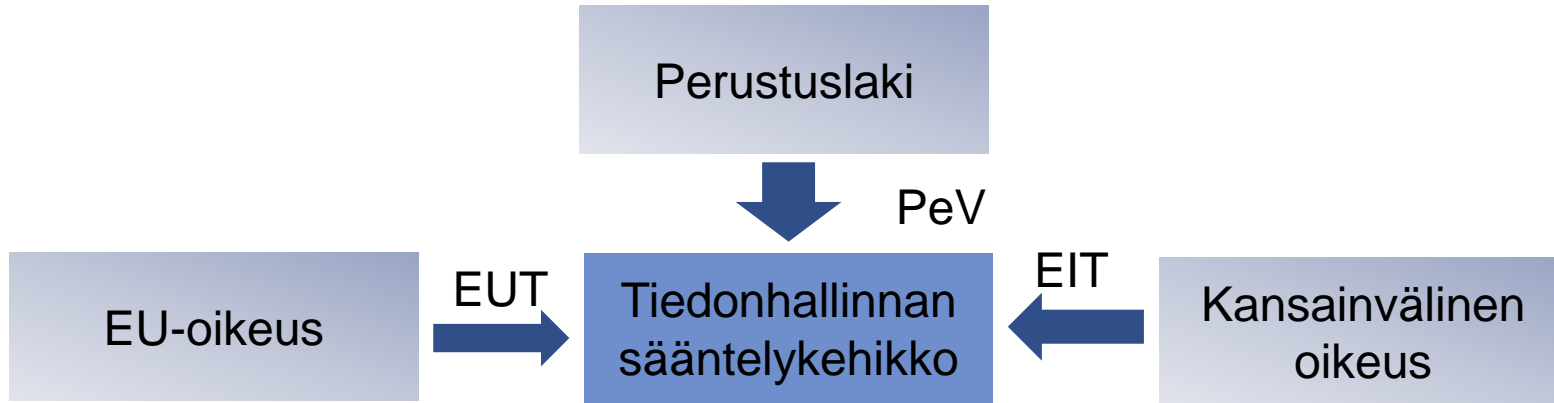

Säädösvalmistelussa huomioitavaa

- Säädösvalmistelussa on huomioitava seuraavat pääministeri Sipilän hallitusohjelmasta lähtevät periaatteet:
  - Julkisten asiakaslähtöisten palveluiden tiedonhallinnan tukeminen ja digitalisointi;
  - Hallinnon sisäiset prosessit digitalisoidaan;
  - Vahvistetaan kansalaisten oikeutta valvoa ja päättää itseään koskevien tietojen käytöstä, samalla varmistaen tietojen sujuva siirtyminen viranomaisten välillä;
  - Sääntelyn nettomääräinen keventäminen;
  - Säädöksille vaihtoehtoisten ohjauskeinojen lisääminen;
  - Turhan sääntelyn purkaminen;
  - Hallinnollisen taakan keventäminen;
  - EU-säännösten toimeenpanossa pidättäydytään kansallisesta lisäsääntelystä;
  - Kuntien lakisääteisten tehtävien karsiminen;

Sääntelyn kehittämisen liikkumatilaa rajoittavat

Havaintoja kehittämistarpeista

- Julkisuuslaissa omaksutun viranomaisten erillisysperiaate johtaa moninkertaiseen saman tietoaineiston hallintaan.
- Tiedonhallintaan liittyy runsaasti fraasimaista sääntelyä, jolla ei välttämättä ole varsinaista perusoikeuksiin ja muihin oikeuksiin vaikutusta tai asiasta on säädetty yleislaissa
  - Teknisen käyttöyhteyden sääntely
  - Salassapidon ja vaitiolovelvollisuuden sääntely erityislaeissa
  - Viranomaisten tiedonsaanti rekistereistä, joiden tietoja ei ole säädetty salassa pidettäväksi
- Tietojen säilyttämistä koskeva sääntely ei ole yhtenäistä, vaan ne perustuvat
  - Lain tai asetuksen tasoiisiin säännöksiin
  - Kansallisarkiston määräyksiin
  - Viranomaisen omiin määräyksiin arkistonmuodostussuunnitelmassa
  - PeV: henkilötietojen säilytysajoista on säädetty laissa

Tietojen säilyttäminen vrt. tietojen arkistointi

Perustuslakivaliokunta

PeVL 14/1998 vp: Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt muun muassa tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä

perustuslain 10.1 §:ssä turvatun henkilötietojen suojan kannalta tärkeänä sääntelykohteena.

PeVL 20/2006 vp: Säilytysaikaa koskevan sääntelyn tulee lain tasolla olla kattavaa ja yksityiskohtaista.

PeVL 54/2010 vp: Tietojen pysyvä säilyttäminen ei ole henkilötietojen suojan mukaista, ellei siihen ole tietojärjestelmän luonteeseen tai tarkoitukseen liittyviä perusteita. Pysyvää säilyttämistä puoltaa se, että tiedot ovat osin muuttumattomia tai hitaasti muuttuvia eikä niitä päivitetä pelkän ajan kulumisen vuoksi, ja niiden pysyvä säilyttäminen on tarpeellista tehtävien hoitamiseksi.

Perustuslaki

Arkistolaki

Korkein hallinto-oikeus 2017:34

- Arkistolaitos (Kansallisarkisto) oli määrännyt puolustusvoimien peruskoeaineistot pysyvästi säilytettäväksi.
- Arkistolaitoksen toimivalta tällaisen määräyksen antamiseen perustui arkistolain 8 §:n 3 momenttiin.
- Aineistojen pysyvää säilyttämistä koskevassa asiassa ei ollut merkitystä asevelvollisuuslain 98 §:n säännöksellä, joka koski tietojen poistamista asevelvollisrekisteristä, eikä silläkään, että pysyvästi säilytettäviin tietoihin sisältyi myös arkaluonteisia tietoja.
- Koska aineistot olivat tutkimuksellisesti arvokkaita, määräykselle niiden pysyvästä säilyttämisestä oli lainmukainen peruste.

Säilytysaikojen sääntely

Tietoaineistojen säilyttäminen ja tietosuoja-asetus

- TsA 5 artiklan 1 kohdan e) alakohta:
  - Henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten.
  - Henkilötietoja voidaan säilyttää pidempiä aikoja, jos henkilötietoja käsitellään ainoastaan yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti edellyttäen, että tässä asetuksessa vaaditut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet on pantu täytäntöön rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi ("säilytyksen rajoittaminen");
- TsA 5 artiklan 3 kohta:
  - Käsittelyn tarkoitus määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa tai, 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa käsittelyssä, sen on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.
  - Kyseinen käsittelyn oikeusperuste voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan tämän asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa: yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; **säilytysaikoja**; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitettuja toimenpiteitä, kuten toimenpiteitä muita IX luvussa esitettyjä erityisiä tietojenkäsittelytilanteita varten.
  - Unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.
- TsA 13 artikla 2 kohdan a) alakohta: Informointivelvollisuus muun muassa:
  - henkilötietojen säilytysaika tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit;

Tietoaineistojen säilyttäminen ja tietosuoja-asetus

- TsA 23 artiklan 1 kohta: jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan lainsäädäntötoimenpiteellä rajoittaa 12–22 artiklassa ja 34 artiklassa sekä 5 artiklassa, siltä osin kuin sen säännökset vastaavat 12–22 artiklassa säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia, säädettyjen velvollisuuksien ja oikeuksien soveltamisalaa, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide
- TsA 23 artiklan 2 kohta:
  - lainsäädäntötoimenpiteiden on sisällettävä tarpeen mukaan erityisiä säännöksiä, jotka koskevat ainakin
    - a) käsittelytarkoitusta tai käsittelyn ryhmiä;
    - b) henkilötietoryhmiä;
    - c) käyttöön otettujen rajoitusten soveltamisalaa;
    - d) suojoitoimia, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin tai niiden siirtäminen;
    - e) rekisterinpitäjän tai rekisterinpitäjien ryhmien määrittämistä;
    - f) **tietojen säilytysaikoja** ja sovellettavia suojoitoimia ottaen huomioon käsittelyn tai käsittelyryhmien luonne, laajuus ja tarkoitukset;
    - g) rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvia riskejä; ja
    - h) rekisteröityjen oikeutta saada tietoa rajoituksesta, paitsi jos tämä voisi vaarantaa rajoituksen tarkoituksen.

Tietoaineistojen säilyttäminen ja tietosuoja-asetus

- TsA 25 artiklan 2 kohta (sisään rakennettu ja oletusarvoinen tietosuoja):
  - Rekisterinpitäjän on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että oletusarvoisesti käsitellään vain käsittelyn kunkin erityisen tarkoituksen kannalta tarpeellisia henkilötietoja.
  - Tämä velvollisuus koskee kerättyjen henkilötietojen määriä, käsittelyn laajuutta, säilytysaikaa ja saatavilla oloa.
  - Näiden toimenpiteiden avulla on varmistettava etenkin se, että henkilötietoja oletusarvoisesti ei saateta rajoittamattoman henkilömäärän saataville ilman luonnollisen henkilön myötävaikutusta.

Tietoaineistojen säilytys ja tietosuoja-asetus

- Resitaali 39:
  - Henkilötietojen olisi oltava riittäviä ja olennaisia ja rajoitettava siihen, mikä on välttämätöntä niiden käsittelyn tarkoitusten kannalta. Tämä edellyttää erityisesti sitä, että henkilötietojen säilytysaika on mahdollisimman lyhyt.
  - Rekisterinpitäjän olisi asetettava määräajat henkilötietojen poistoa tai niiden säilyttämisen tarpeellisuuden määräaikaistarkastelua varten, jotta voidaan varmistaa, ettei henkilötietoja säilytetä pidempään kuin on tarpeen.
- Resitaali 45:
  - Kun käsittely tapahtuu rekisterinpitäjää koskevan lakisääteisen veloitteen mukaisesti tai kun se on tarpeen yleisen edun vuoksi toteutettavan tehtävän tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi, käsittelyllä olisi oltava perusta unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä.
  - Tässä asetuksessa ei edellytetä, että kaikkia yksittäisiä tiedonkäsittelytilanteita varten olisi olemassa erityislaki. Useiden käsittelytoimien perustana oleva yksi laki voi olla riittävä käsittelyn perustuessa rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteeseen tai jos käsittely on tarpeen yleisen edun vuoksi toteutettavan suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi.
  - Käsittelyn tarkoitus olisi niin ikään määriteltävä unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä.
  - Lainsäädännössä voitaisiin täsmentää tässä asetuksessa säädettyjä yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta sekä tarkat vaatimukset, joilla määritetään rekisterinpitäjä, käsiteltävien henkilötietojen tyyppi, asianomaiset rekisteröidyt, yhteisöt, joille henkilötietoja voidaan luovuttaa, tarkoituksen rajoitukset, **säilyttämisaika** ja muut toimenpiteet, joilla varmistetaan laillinen ja asianmukainen käsittely.
- Resitaali 65
  - Henkilötietojen edelleen säilyttämisen tulisi kuitenkin olla lainmukaista, jos se on tarpeen...lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi, kansanterveyteen liittyvää yleistä etua koskevista syistä, yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia taikka tilastollisia tarkoituksia varten tai oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.

Tietoaineistojen arkistointi ja tietosuoja-asetuksen 89 artikla

- Yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaan käsittelyyn sovelletaan rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevia asianmukaisia suoja-toimia tämän asetuksen mukaisesti.
- Näillä suoja-toimilla on varmistettava, että on toteutettu tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla taataan etenkin tietojen minimoinnin periaatteen noudattaminen.
  - Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi pseudonymisointi, jos mainitut tarkoitukset voidaan täyttää tällä tavoin.
  - Jos nämä tarkoitukset on mahdollista täyttää käsittelemällä myöhemmin tietoja, minkä johdosta ei ole mahdollista tai ei ole enää mahdollista tunnistaa rekisteröityjä, nämä tarkoitukset on täytettävä tällä tavoin.
- Kun henkilötietoja käsitellään yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten, unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä voidaan säätää poikkeuksista 15, 16, 18, 19, 20 ja 21 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin, jos sovelletaan tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä ja suoja-toimia, siltä osin kuin kyseiset oikeudet todennäköisesti estävät erityisten tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti ja poikkeukset ovat tarpeen näiden tarkoitusten täyttämiseksi.

Arkistointi ja tietosuoja-asetus

- Resitaali 158:
  - Tätä asetusta olisi myös sovellettava, jos henkilötietoja käsitellään arkistointitarkoituksiin, ottaen huomioon, että tätä asetusta ei sovelleta kuolleiden henkilöiden henkilötietoihin.
  - Viranomaisilla tai julkishallinnon tai yksityisten elimillä, jotka ylläpitävät yleistä etua koskevia tietueita, olisi unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla oltava palveluita, joilla on lakisääteinen velvoite hankkia, säilyttää, arvioida, järjestää, kuvailla, välittää, edistää ja levittää tietueita, joilla on pysyvää yleistä etua koskevaa merkitystä, sekä myöntää pääsy niihin.
  - Jäsenvaltiolla olisi lisäksi oltava mahdollisuus säätää, että henkilötietoja voidaan käsitellä myöhemmin arkistointitarkoituksiin, esimerkiksi erityistietojen hankkimiseksi poliittisesta toiminnasta entisten totalitaaristen valtioiden järjestelmissä, kansanmurhasta, rikoksista ihmisyyttä vastaan ja erityisesti holokaustista tai sotarikoksista.

Syötteitä kehittämistyöhön

- PeVL 38/2016 vp:
  - Valiokunta pitää tärkeänä myös, että valtioneuvoston piirissä kartoitetaan myös erityislainsäädännön tarpeellisuuteen ja alaan liittyviä kysymyksiä.
  - Valiokunnan käsityksen mukaan estettä ei ole sille, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden sekä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös asianmukaisesti laaditulla yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla
- EOA 5374/4/15, 5.12.2016
  - EOA:n käsityksen mukaan viranomaisten asiakirjojen saatavuus ja sähköisen asiointin myötä myös niiden kysyntä asiakirjapyyntöjen muodossa on sitemmin merkittävästi lisääntynyt. Arkistolain muutosesityksessä todettuja tosiasiallisia vaikeuksia toteuttaa asiakirjapyyntöjä lainmukaisessa määräajassa voi esiintyä muissakin viranomaisissa. Asiakirjapyyntöjen toteuttamisen työläyttä lisää erityisesti se Suomessa omaksuttu julkisuuslain 10 §:stä ilmenevä peri-aate, että kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta.
  - Julkisuuslakia säädettäessä ei ehkä osattu täysin ennakoida asiakirjapyyntöjen käsittelyn enenevää työläyttä. Tämä koskee erityisesti sellaisia viranomaisia, joiden asiakirjoihin tyyppillisesti sisältyy osittain salassa pidettäviä tietoja.
  - Koska viranomaisen pitäisi voida toimia lainmukaisesti kaikissa tilanteissa, EOA:n mielestä määrä-aikasääntely voisi ääritapauksissa olla arkistolain muutoksessa ehdotettua väljempääkin. Vastaavasti ääritapauksissa ajateltavissa voisi olla viranomaisen mahdollisuus rajata tietopyynnön toteuttamista tietyillä edellytyksillä pyynnön laajuuteen vaikuttavassa, esimerkiksi ajallisessa suhteessa. Tämä tosin voi olla ongelmallista perustuslain 12 §:n 2 momentin kannalta. Sen mukaan jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Koska viran-omainen voi saada tietopyyntöjä, joita ei voida käytännössä toteuttaa, mielestäni jonkinlaisen rajauksen mahdollisuutta voitaisiin kuitenkin harkita.
  - Julkisuusperiaatteen asianmukaista toteuttamista voitaisiin määräjän pidentämistilanteissa ja mahdollisissa tietopyynnön rajoittamistilanteissa EOA:n näkemyksen mukaan turvata viranomaisen päätöksen valituskelpoisuudella .
  - EOA esitti oikeusministeriön harkittavaksi, tulisiko julkisuuslakia tarkistaa niin, että viranomaisella on kaikissa tietopyyntöasioissa tosiasiallinen mahdollisuus toimia lain mukaisesti. EOA pyysi ministeriötä ilmoittamaan EOA:lle 28.2.2017 mennessä, mihin toimenpiteisiin esitykseni on mahdollisesti johtanut.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kehittämisisideointia työpajassa – eivät ole työryhmän ehdotuksia eikä ideoita ole käsitelty työryhmässä

Tomi Voutilainen

JulkICT-osasto

Työpajan ryhmät

Kuvaamisvelvollisuuksien
selkeyttäminen ja tiivistäminen
1 työpajaryhmä

Tietoaineistojen kerääminen ja
asiatunnus
2 työpajaryhmää

Tietoaineistojen säilyttämisen ja
arkistoinnin erkaannuttaminen
2 työpajaryhmää

Kuvaamisvelvollisuudet

Päällekkäiset kuvaamisvelvollisuudet

- Henkilötietolain 10 §: rekisteriseloste ja tämän korvaava tietosuojasetuksen 13-14 artikloiden informointivelvollisuudet sekä 30 artiklan mukainen käsittelytoimien seloste
- Julkisuuslain 18.1 §:n 2 kohdan mukainen tietojärjestelmien kuvaamisvelvollisuus (koskee viranomaisia) sekä julkisuusasetuksessa (koskee valtiota) tätä tarkentava tietojärjestelmäseloste
- Arkistolain 8.2 §:n mukainen arkistonmuodostussuunnitelman laatimista ja ylläpitovelvollisuus
- Tietohallintolain 7 §: Julkisen hallinnon viranomaisen on julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi ja varmistamiseksi suunniteltava ja kuvattava kokonaisarkkitehtuurinsa sekä noudatettava laadittua ja ylläpidettyä kokonaisarkkitehtuuria ja sen edellyttämiä yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä sekä toimialakohtaisia tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä.

Ideointia: tavoitteena yksi tiedonhallintakuvaus

- Mitä kuvauksen pitäisi pitää sisällään, kun otetaan huomioon seuraavat käyttötarkoitukset:
  - Tietosuojaan liittyvien oikeuksien turvaaminen ja valvonta (tämä on säädetty jo tietosuojasetuksessa, joten kuvauksen lähtökohdan muodostavat asetuksessa mainitut tiedot)
  - Tietojen säilytyksen käyttötarkoitus (sekä mahdollisesti arkistointi)
  - Tiedon ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistäminen ja varmistaminen
  - Julkisuusperiaatteen edistäminen
- Kuvaamiskohteet
  - Prosessit
  - Tietovarannot ja niissä olevat rekisterit
  - Tietojärjestelmät
- Tiedonhallinnan kuvauksen käyttötarkoituksena on toimia viranomaisen sisäisenä määräyksenä siitä, miten tietoa aineistoja käsitellään. Kuvaus ei ole siten suunnitelma.

Tietosuoja-asetuksen kuvausvelvollisuudet

- **Rekisteröidylle toimitettavat tiedot (informointi), TsA 13 artikla**
  - rekisterinpitäjän ja tapauksen mukaan tämän mahdollisen edustajan identiteetti ja yhteystiedot;
  - tapauksen mukaan tietosuojavastaavan yhteystiedot;
  - henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset sekä käsittelyn oikeusperuste;
  - rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen osapuolen oikeudet edut, jos käsittely perustuu 6 artiklan 1 kohdan f alakohtaan;
  - henkilötietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät;
  - tapauksen mukaan tieto siitä, että rekisterinpitäjä aikoo siirtää henkilötietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, ja tieto tietosuojan riittävyttä koskevan komission päätöksen olemassaolosta tai puuttumisesta, tai jos kyseessä on 46 tai 47 artiklassa tai 49 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu siirto, tieto sopivista tai asianmukaisista suojatoimista ja siitä, miten niistä saa jäljennöksen tai minne ne on asetettu saataville.
  - henkilötietojen säilytysaika tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit;
  - rekisteröidyn oikeus pyytää rekisterinpitäjältä pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää kyseisten tietojen oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa käsittelyä sekä oikeutta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen;
  - oikeus peruuttaa suostumus milloin tahansa tämän vaikuttamatta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen, jos käsittely perustuu 6 artiklan 1 kohdan a alakohtaan tai 9 artiklan 2 kohdan a alakohtaan;
  - oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle;
  - onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus sekä onko rekisteröidyn pakko toimittaa henkilötiedot ja tällaisten tietojen antamatta jättämisen mahdolliset seuraukset;
  - automaattisen päätöksenteon, muun muassa 22 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitetun profiloinnin olemassaolo, sekä ainakin näissä tapauksissa merkitykselliset tiedot käsittelyyn liittyvästä logiikasta samoin kuin kyseisen käsittelyn merkittävyys ja mahdolliset seuraukset rekisteröidylle.
- **+ rekisteröidylle toimitettavat tiedot TsA 14 artikla**
  - kyseessä olevat henkilötietoryhmät;
  - mistä henkilötiedot on saatu sekä tarvittaessa se, onko tiedot saatu yleisesti saatavilla olevista lähteistä;

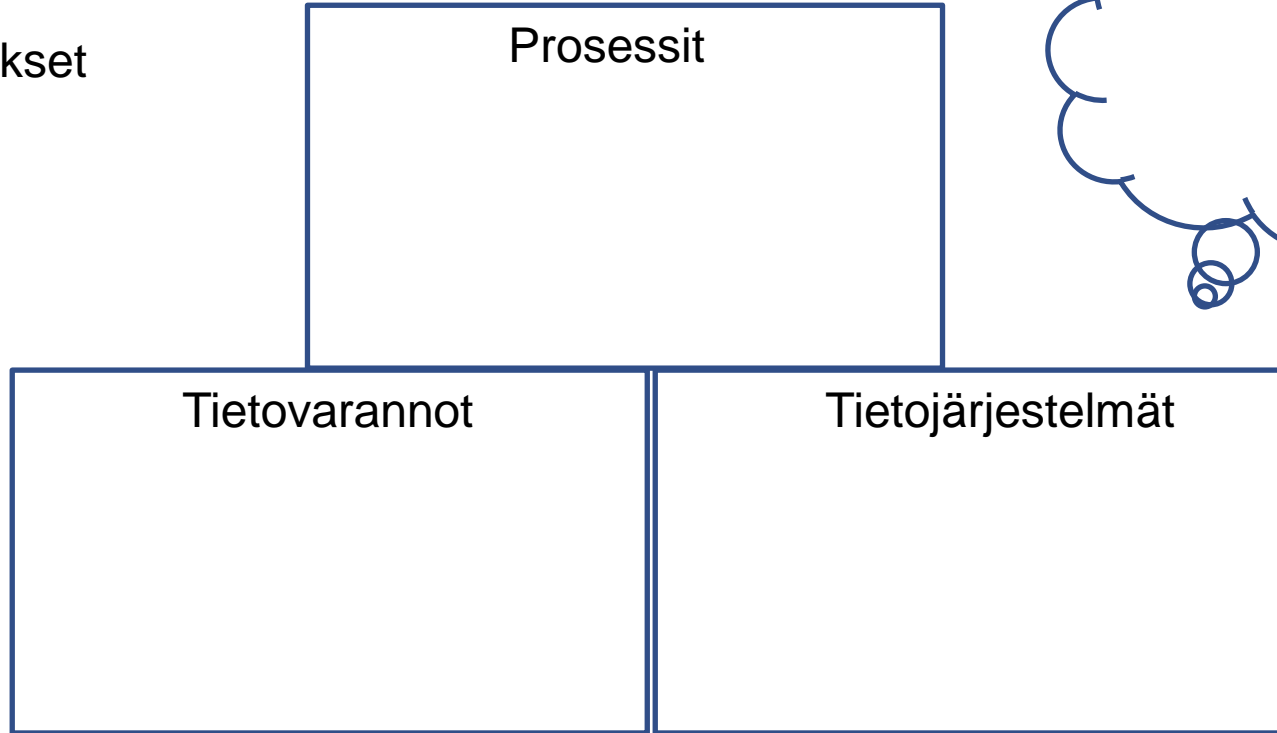
Tietosuoja-asetuksen kuvaamisvelvollisuudet, TSA 30 artikla

- Jokaisen rekisterinpitäjän ja tarvittaessa rekisterinpitäjän edustajan on ylläpidettävä selostetta vastuullaan olevista käsittelytoimista. Selosteen on käsitettävä kaikki seuraavat tiedot:
  - a) rekisterinpitäjän ja mahdollisen yhteisrekisterinpitäjän, rekisterinpitäjän edustajan ja tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot;
  - b) käsittelyn tarkoitukset;
  - c) kuvaus rekisteröityjen ryhmistä ja henkilötietoryhmistä;
  - d) henkilötietojen vastaanottajien ryhmät, joille henkilötietoja on luovutettu tai luovutetaan, mukaan lukien kolmansissa maissa tai kansainvälisissä järjestöissä olevat vastaanottajat;
  - e) tarvittaessa tiedot henkilötietojen siirtämisestä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, mukaan lukien tieto siitä, mikä kolmas maa tai kansainvälinen järjestö on kyseessä, sekä asianmukaisia suojatoimia koskevat asiakirjat, jos kyseessä on 49 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu siirto;
  - f) mahdollisuuksien mukaan eri tietoryhmien poistamisen suunnitellut määräajat;
  - g) mahdollisuuksien mukaan yleinen kuvaus 32 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista.

Kuvaukseen tarvittavat tiedot

Käyttötarkoitukset

Kuvauksen nimi:

Muut terveiset säädösvalmisteluun aiheesta

- Toivoisimme, että valmistelussa huomioidaan:
  - 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.

Rinnakkaisten tietoaineistojen
vähentäminen ja asiatunnus

Ideointia tietoaineistojen keräämisestä

- Tällä hetkellä ei ole määritelty yleisesti tiedonhallinnasta vastuullisia viranomaisia, vaan jokainen vastaa tiedonhallinnastaan itse → poikkihallinnollisissa prosesseissa johtaa moninkertaiseen tietojen hallintaan
- Tavoitteena on rinnakkaisen tietoaineistojen säilyttämisen vähentäminen ja tiedonhallinnan vastuiden selkeyttäminen sekä hallinnollisen taakan vähentäminen

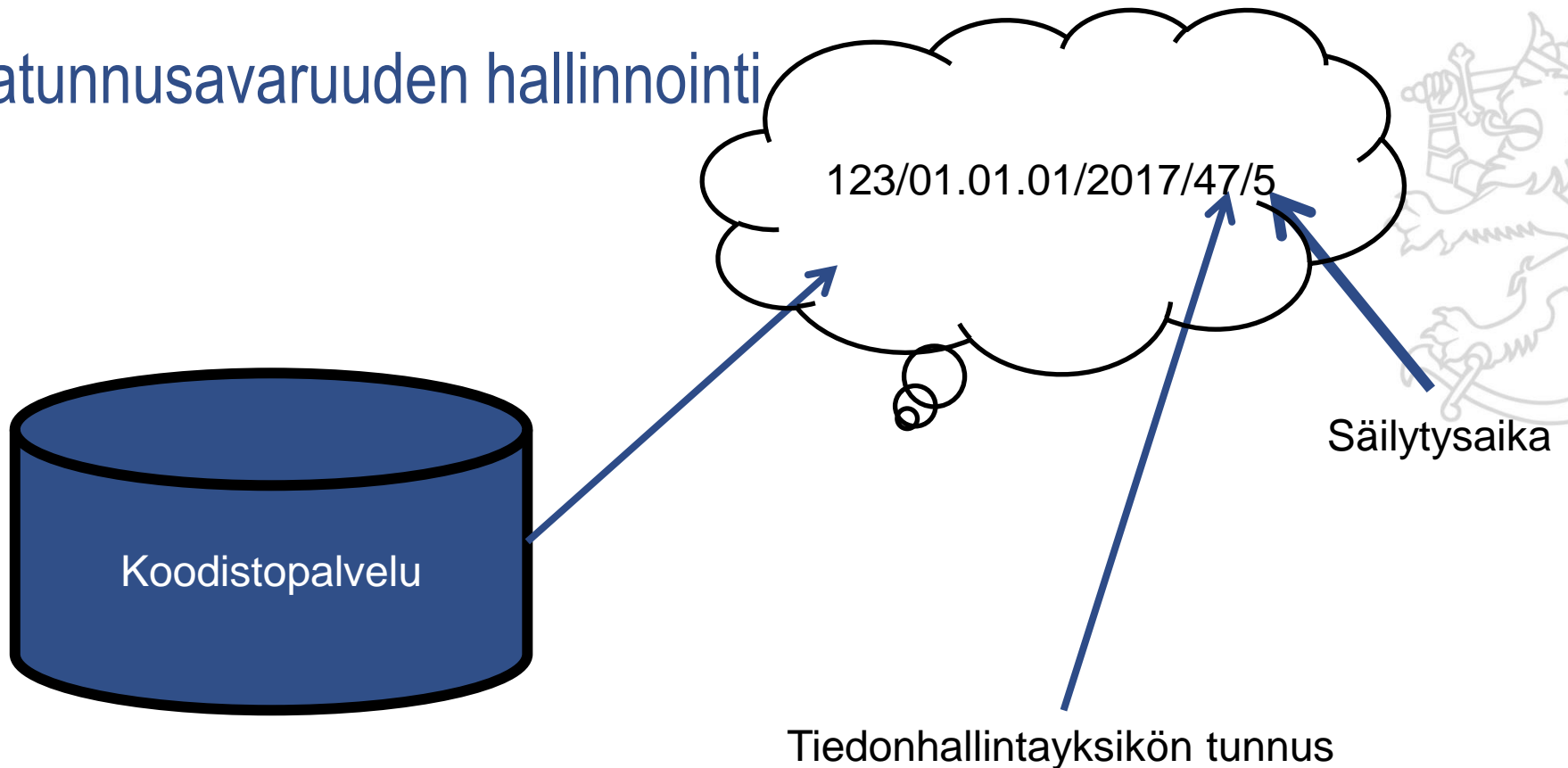

Tarvitaanko yksikäsitteinen asiatusnns? Ideointia

- Asiatunnus voisi olla esimerkiksi seuraava, joka koostuisi
  - Tiedonhallintayksikön numerosta (kansallisesti yksikäsitteinen) → määrittää tiedonhallinnasta vastuussa olevan viranomaisen
  - Asianumero osa → vastaa tehtävuokituksen mukaista numerosarjaa: järjestysnumero/prosessitunnus/vuosi
  - Tieto säilytysajasta
- Kysymys olisi toisaalta asian yksilöivästä koodista ja toisaalta tietoaineistoa määrittävästä koodista
- Asiatunnus mahdollistaisi yksikäsitteisesti
  - Vastuuyksikön määrittelyn → vastaisia tietojen säilyttämisestä
  - Määrittäisi prosessin, mihin tietoaineisto kuuluu
  - Määrittäisi asiatunnukseen liittyvän tietoaineiston säilytysajan → mahdollistaisi yksikäsitteisesti automaattisen tietojen tuhoamisen säilytysajan päättymisen jälkeen
- Asiatunnusavaruudesta pidetään yllä kansallista koodistopalvelua, jossa on kiinnitetty jotkin yhteiset prosessitunnukset. Muilta osin uusia prosessitunnuksia annetaan kunkin tiedonhallintayksikön tehtävien mukaan. Koodistopalvelusta ja uusien juuriprosessitunnusten myöntämisestä vastaa viranomaisen. Jokainen tiedonhallintayksikkö on velvollinen ylläpitämään omaa asiatunnuskoodistoaan koodistopalvelussa.

Asiatunnusavaruuden hallinnointi

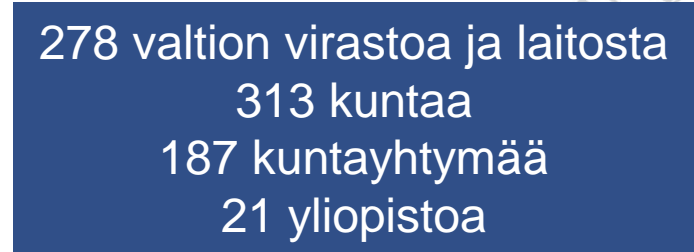
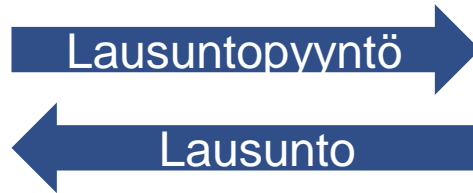
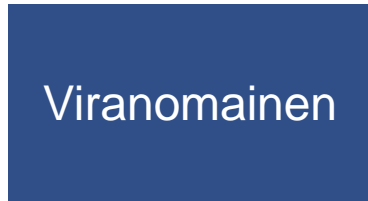
Sisällön tekninen hallinnointi =
laissa säädetty viranomainen

Tiedonhallintayksikkö = valtion virastoja tai laitos, kunta, tuomioistuin,
julkisoikeudellinen laitos, julkista hallintotehtävää hoitava organisaatio...

Case lausuntojen tiedonhallinta

Potentiaalisia tiedonhallinnan yksiköjä yhdessä prosessissa noin 800 kappaletta

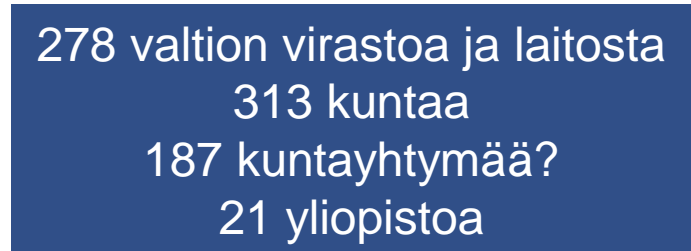
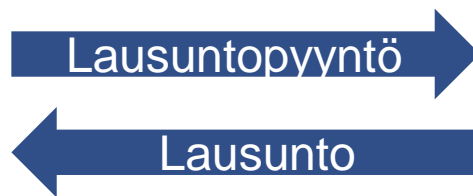
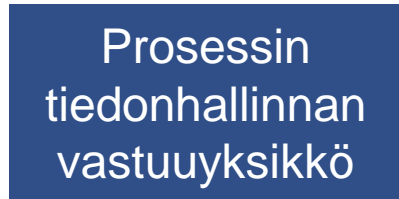
Nykytila

Kirjaus- ja säilytysvastuu

Kirjaus- ja säilytysvastuu

Mahdollinen tavoitetila

Kirjaus- ja säilytysvastuu

Kirjausvastuu

Ideointia asiatunnuksesta?

Ideamallin arviointi

<p>Mitä hyvää mallissa on?</p>	<p>Mikä estää mallin käyttöönoton ja miksi?</p>
<p>Miten mallia tulisi edelleen kehittää, jotta se toimisi?</p>	<p>Mitä uhkia ja riskejä malliin sisältyy?</p>

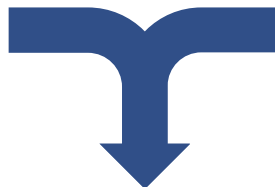
Asian vireilletulo ja asian rekisteröinti

Asiankäsittely-
tiedot?

Viranomaisaloitteinen

Asianosaisaloitteinen

Asian vireilletulo

Käsittely

Lopputulos

Ideointia asiankäsittelyn tietojen muodostumisesta

- Miten asiankäsittelyn tietojen muodostumisesta tulisi säätää laissa:
- Mistä tiedoista asiankäsittelyn vakioidut tiedot muodostuvat:
  - 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
  - 5.
  - 6.

Muut terveiset säädösvalmisteluun aiheesta

- Toivoisimme, että valmistelussa huomioidaan:
  - 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.

Tietojen säilyttämisen ja arkistoinnin eriyttäminen

Ideointia: säilyttämisen ja arkistoinnin erkaantuminen?

Tietoaineisto

Kansallisarkisto,
yliopistot,
AMK:t,
tutkimuslaitokset?

Tiedonhallintayksiköt **Tietoaineistojen säilytys**

Säilytys yksilöiden ja yhteisöjen etujen, oikeuksien ja velvollisuuksien määrittämiseksi sekä ensisijaisen käyttötarkoituksen toteuttamiseksi

Tietojen hyödyntäminen toissijaiseen käyttötarkoitukseen

1. Määräajan säilytettävät 5-10 vuotta
2. Pitkäaikaissäilytettävät: yksilön tai yhteisön elinkaari
3. Pysyvästi säilytettävät (lähinnä oikeuksien määrittäminen)

- Säilytysajat säädetään yleislaissa tai erityislaissa
- Säilytysajat arvioidaan lainsäädännöllisissä uudistuksissa

Arkistoviranomaiset **Tietoaineistojen arkistointi**

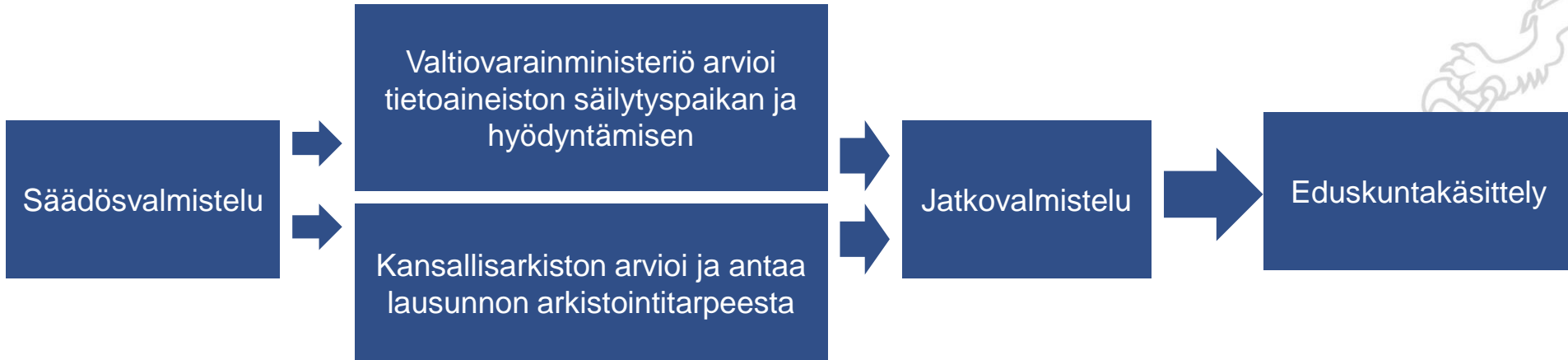
Arkistointi tieteellistä, historiallista ja kulttuuriperinnön vaalimista varten

Tutkimus

1. Määräajan arkistoitavat: tutkimusaineiston vanhentuminen
2. Pysyvästi arkistoitavat: historiallinen tutkimus ja kulttuuriperintö

- Arkistoitavista aineistoista säädetään joko yleislaissa tai erityislaissa.
- Säilytysaika määräytyy käyttötarkoituksen mukaan
- Arkistointitarve analysoidaan lainsäädännöllisissä uudistuksissa

Tietojen säilyttämisen ja arkistoinnin määrittäminen

Ideointia säilyttämisen ja arkistoinnin erkaantuminen?

Ideamallin arviointi

<p>Mitä hyvää mallissa on?</p>	<p>Mikä estää mallin käyttöönoton ja miksi?</p>
<p>Miten mallia tulisi edelleen kehittää, jotta se toimisi?</p>	<p>Mitä uhkia ja riskejä malliin sisältyy?</p>

Muut terveiset säädösvalmisteluun aiheesta

- Toivoisimme, että valmistelussa huomioidaan:
  - 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tomi Voutilainen

Erityisasiantuntija

Puh. 0295 16001 (vaihde)

Lisätieto: etunimi.sukunimi@vm.fi

www.vm.fi

